

ALEGACIONES

PRIMEIRA. Falta de actualización do *Proxecto da rolda leste de Lugo, treito II: LU-530-N-VI - Clave LU/21/030.01* (en adiante “o Proxecto”) con respecto á normativa ambiental vixente. A sección “Antecedentes” (pp. 4-5) da memoria do Proxecto fai referencia a:

“Resolución de 12 de enero de 2005, de la antigua Dirección Xeral de Obras Públicas, por la que se hace pública la declaración de impacto ambiental, formulada por la Dirección Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental el 29 de noviembre de 2004, relativa al proyecto de trazado y estudio de impacto ambiental de la tercera ronda de Lugo (ronda este). (Clave LU/01/084.01) [...]”

Sobre a validez da devandita Declaración de Impacto Ambiental (“DIA” en adiante), o proxecto declara:

“El proyecto fue sometido a evaluación de impacto ambiental y cuenta con Declaración de Impacto Ambiental, formulada por la Dirección Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental el 29 de noviembre de 2004, relativa al proyecto de trazado y estudio de impacto ambiental de la tercera ronda de Lugo (ronda este). Conforme al artículo 43 de la Ley 21/2013, la DIA perderá su vigencia si una vez publicada en el BOE o diario oficial correspondiente no se hubiera comenzado la ejecución del proyecto o actividad en el plazo de cuatro años. En este caso se comenzó la ejecución del proyecto, en concreto el Tramo I (N-640 – LU-530), en dicho plazo, por tanto se considera vigente la Declaración de Impacto Ambiental del 29/11/2004.”

Estímase que a mencionada DIA **non debe considerarse como válida**, e que a interpretación da normativa vixente resulta inadecuada, polos seguintes motivos:

1. O artigo 44 da Lei 21/2023 de avaliación ambiental establece no seu punto 1 que as condicións da DIA poderán modificarse cando concorra como circunstancia (“a”):
“La entrada en vigor de nueva normativa que incida sustancialmente en el cumplimiento de las condiciones establecidas en la declaración de impacto ambiental.” A DIA, tal como figura na memoria do Proxecto, foi feita pública o 12 de

xaneiro de 2005. Ata o momento actual teñen sido aprobados unha serie de instrumentos normativos que afectan de forma directa e substancial o proxecto, entre os cales ó efecto desta Alegación PRIMEIRA procedese a destacar:

- a. *A Lei 7/2008, do 7 de xullo, de protección da paisaxe de Galicia*, que establece no seu Artigo 11 *“En todos os proxectos que deban someterse ao procedemento de Declaración de impacto ambiental, segundo se establece na lexislación sectorial vixente, as entidades promotoras deberán incorporar no estudo de impacto ambiental un estudo de impacto e integración paisaxística, documento específico no que se avaliarán os efectos e impactos que o proxecto poida provocar na paisaxe e as medidas de integración paisaxística propostas polas devanditas entidades”*. O documento accesible no proceso de información pública do Proxecto só inclúe un *“Proyecto de Restauración e Integración Paisajística”* que, segundo figura no apartado *“12.1. Antecedentes”* responde á resolución de 29 de novembro de 2004, da Dirección Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental, que establece dito proxecto como condición para a formulación do DIA (anterior á normativa mencionada); e que ademais, non se corresponde formalmente co esixido polo parágrafo 2 do mencionado artigo, referente ós contidos do estudo de impacto e integración paisaxística. Polo tanto, o DIA actualmente aprobado **non responde ás obrigas da normativa vixente en materia de paisaxe** e debe considerarse polo tanto, non válido;
- b. *A Lei 21/2013, de 9 de decembro, de avaliación ambiental*, á que se fai referencia neste epígrafe e no anterior, coa **incidencia a que se fai referencia en estes**;
- c. *A Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia*, que no seu artigo 34 establece que *“Todos os plans, programas e proxectos relativos a ámbitos como a paisaxe, o desenvolvemento rural ou as infraestruturas ou calquera outro que poida supoñer unha afección ao patrimonio cultural de Galicia pola súa incidencia sobre o territorio, deberán ser sometidos ao informe da consellaría competente en materia de patrimonio cultural, que establecerá as medidas protectoras, correctoras e compensatorias que considere necesarias para a salvagarda do patrimonio cultural afectado, sen*

prexuízo das súas competencias para a posterior autorización das intervencións que puideren derivar dos documentos en trámite". Ademais, indica que *"No caso de plans, programas ou proxectos sometidos a un procedemento de avaliación ambiental, o organismo competente para a súa tramitación solicitará o informe preceptivo da consellaría competente en materia de patrimonio cultural segundo o establecido na normativa reguladora dos ditos procedementos de avaliación ambiental."* O documento do Proxecto, na súa actual forma, **non está actualizado respecto dos citados informes da consellería competente en materia de patrimonio cultural**, polo que se considera que tanto a nivel do establecemento das medidas protectoras, correctoras e compensatorias, coma dos procedementos de avaliación ambiental, o proxecto non ten validez.

- d. *A Lei 5/2019, do 2 de agosto, do patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia*, na que se establece a través dos seu artigos 86 a obrigatoriedade e prazos de aprobación da Estratexia galega de infraestrutura verde e da conectividade e a restauración ecolóxicas, coas **consecuencias destacadas nos apartados seguintes e na Alegación SEGUNDA**;
- e. *O Decreto 96/2020, de 29 de maio, polo que se aproba o Regulamento da Lei 7/2008, de 7 de xullo, de protección da paisaxe de Galicia*, e que a través dos seus artigos 26, 27 e 28 regula os Estudos de impacto e integración paisaxística.
- f. *O Decreto 238/2020, do 29 de decembro, polo que se aproban as Directrices de paisaxe de Galicia*, e no que se establece a través dos seus Obxectivos de Calidade Paisaxística para a a Grande Área Paisaxística de Chairas e Foxas Luguesas (onde está localizado o Proxecto) os obxectivos: "9B_2. Uns espazos urbanos cun crecemento controlado, nos cales se promova a compactidade urbana, a integración paisaxística e a conservación dos elementos con valor paisaxístico" e "9B_4. Uns espazos urbanos xestionados mediante instrumentos que conduzan á súa compactidade e integración paisaxística", ós cales o Proxecto non fai referencia en ningunha das súas seccións, e que en calquera caso son incompatibles coas propostas a nivel paisaxístico definidas no Proxecto. Ademais, especifica a súa medida "D.6.2.

*Garantir a conectividade ecolóxica e a restauración do territorio galego”, a ser desenvolvida en referencia á lei 5/2019 comentada no apartado anterior e a través da Estratexia galega de infraestrutura verde comentada no apartado seguinte e na Alegación SEGUNDA. Considerase que o contido das Directrices de paisaxe de Galicia define **unha serie de elementos que deben ser considerados na DIA do Proxecto**, e dos cales carece na súa forma actual.*

- g. *A Lei 1/2021, do 8 de xaneiro, de ordenación do territorio de Galicia, na que se establece a través do seu Artigo 9, parágrafo 3 que a infraestrutura verde “...estará integrada por determinados espazos e elementos que desempeñan unha función ambiental e territorial, incluíndo tanto ámbitos protexidos por unha regulación específica como outros que non posúen esa protección. En ambos os dous casos os instrumentos de ordenación do territorio regularán os usos e os aproveitamentos que resulten compatibles co mantemento da estrutura e da funcionalidade da dita infraestrutura”. No parágrafo 4, establécense entre as funcións da infraestrutura verde as de “b) Asegurar a conectividade ecolóxica e territorial necesaria para a mellora da biodiversidade, a saúde dos ecosistemas e a calidade da paisaxe”; “c) Proporcionar unha metodoloxía para o deseño eficiente do territorio e unha gradación de preferencias en canto ás alternativas dos desenvolvementos urbanísticos.”; e “h) Mellorar a calidade de vida das persoas nas áreas urbanas e no medio rural e fomentar unha ordenación sustentable do medio urbano”. E no seu parágrafo 2, que: “Os instrumentos de ordenación do territorio terán en conta, en función da súa escala, as determinacións da Estratexia estatal de infraestrutura verde e da conectividade e restauración ecolóxicas, así como a que desenvolva a Comunidade Autónoma de Galicia. Para estes efectos, os instrumentos de ordenación do territorio recollerán a identificación e a caracterización dos espazos da Estratexia galega de infraestrutura verde e da conectividade e restauración ecolóxicas que elabore a Comunidade Autónoma de Galicia”. Considerando que o Paseo do Rato e as áreas adxacentes do Val do Río Rato afectadas polo proxecto correspóndense cun elemento de infraestrutura verde tal como se describe na normativa, e que o Proxecto na súa actual forma non fai ningún tipo de mención á infraestrutura verde tanto na súa conceptualización do territorio*

como na súa regulación normativa, **hai sobrados motivos para recoñecer que tanto la Lei 5/2019 como na Lei 1/2021 inciden substancialmente no cumprimento das condicións establecidas na DIA do Proxecto**, formulada o 29 de novembro de 2004; e que polo tanto, segundo establece a normativa ambiental vixente, dita DIA pode considerarse como non válida;

- h. A Orde PCM/735/2021, de 9 de xullo, pola que se aproba a *Estratexia Nacional de Infraestrutura Verde e da Conectividade e Restauración Ecolóxicas*, coas **consecuencias e incidencias mencionadas nos apartados anteriores referidos á Lei 1/2021**.

Considerase pois que o conxunto normativo definido polas leis 7/2008, 21/2013, 5/2016, 5/2019 e 1/2021, así como no Decretos 96/2020 e 238/2020 incorporan evidencias suficientes dunha incidencia substancial da normativa posterior á aprobación da DIA do Proxecto sobre os contidos da mesma, que polo tanto non pode ser considerada como válida na súa forma actual.

2. O artigo 43 da Lei 21/2013 de avaliación ambiental establece que “*La declaración de impacto ambiental del proyecto o actividad perderá su vigencia y cesará en la producción de los efectos que le son propios si, una vez publicada en el «Boletín Oficial del Estado» o diario oficial correspondiente, no se hubiera comenzado la ejecución del proyecto o actividad en el plazo de cuatro años.[...]”*. Enténdese que a DIA mencionada, tal como figura no propio proxecto, correspóndese cun expediente con clave **LU/01/084.01**. O Proxecto ó que se fai referencia nestas alegacións consta no seu expediente con clave **LU/21/030.01**. Debería considerarse, polo tanto, que os proxectos correspondentes co Tramo I e Tramo II constitúen dous proxectos ou actividades que deben ser considerados como diferentes ós efectos administrativos; e dado que a DIA, según o especificado no citado artigo, fai referencia a un proxecto ou actividade determinados, precisaría cada un deles dun proceso de avaliación ambiental, e posterior DIA, específicos.

SEGUNDA. Incompatibilidade do Proxecto coa Estratexia de Infraestrutura Verde de Galicia. De forma complementaria ás observacións feitas na Alegación PRIMEIRA no

relativo á infraestrutura verde, debe considerarse tamén que actualmente, no “*Proxecto de orde pola que se aproba a Estratexia galega da infraestrutura verde e da conectividade e restauración ecolóxicas*”, actualmente en fase de aprobación; e especificamente na cartografía definida na sección de “*Mapas*” da documentación oficial facilitada durante o período de información pública figura no “*Mapa 01: Elementos de Infraestrutura Verde*” o río Fervedoira/Rato no seu tramo final como “*Corredor (Río)*” e a área xeográfica adxacente como área multifuncional orientada á “*Calidade de Vida de Poboación*”, sendo **as dúas áreas afectadas de forma directa polo Proxecto**. Existe polo tanto un recoñecemento por parte do equipo redactor da área afectada polo Proxecto como unha infraestrutura verde, que ademais se integra no antecedente dun futuro instrumento normativo de regulación de dito tipo de elementos, conforme o descrito na Alegación PRIMEIRA respecto das leis 5/2019 e 1/2021 e a orde Orde PCM/735/2021. Polo tanto, o actual enfoque do Proxecto non só non é compatible coas leis aprobadas dende a súa DIA, senón que tampouco co seu futuro desenvolvemento en materia de Infraestrutura Verde.

E importante considerar que, incluso de forma independente da situación de protección normativa antes mencionada, o Proxecto produciría un impacto irrecuperable na función do Val do Rato como elemento de infraestrutura verde. Ademais do impacto directo pola desaparición dunha notable superficie de bosque, existirían unha serie de impactos indirectos que levarían á degradación progresiva do espazo natural, e á perda da súa integridade ecolóxica e por conseguinte, da súa función protectora da biodiversidade e provedora de servizos ecosistémicos (para máis detalles, pódese consultar a entrada do *blog* de divulgación científica do grupo de investigación COMPASSES: <https://www.compasses-usc.com/post/%C3%A9-conservar-a-infraestrutura-verde-do-rato-o-aut%C3%A9ntico-progreso>, asinada polo autor destas alegacións).

TERCEIRA. Déficits graves no tratamento ambiental do proxecto en xeral, e da ordenación ecolóxica, estética e paisaxística en particular. O tratamento feito no Proxecto de cara ós elementos ambientais e patrimoniais é impreciso e insuficiente, e vai contra o espírito da normativa vixente en materia ambiental de aplicación, cando non directamente contra as súas especificacións. Na Alegación PRIMEIRA fíxose xa

referencia ó incumprimento da necesidade de realización do preceptivo Estudo de Impacto e Integración Paisaxista definido pola normativa de paisaxe, e tamén á invalidez do actual DIA. De forma complementaria, achéganse ademais as seguintes consideracións:

1. O Proxecto non ten en consideración o estatus das masas de frondosas afectadas pola obra como *hábitats de interese comunitario*, estatus que non aparece mencionado en ningunha parte do documento. Especificamente, as obras previstas no Proxecto afectarían dunha maneira importante e irreversible a bosques que constitúen hábitats de interese “9230-*Carballeiras de Quercus pyrenaica e carballeiras de Quercus robur e Quercus pyrenaica do Noroeste Ibérico*”, e que ademais están incluídos na *European Habitat Red List* coma vulnerables baixo a catalogación “G1.8-*Acidophilous Quercus woodland*”. Ningunha parte de documento identifica as áreas de bosque afectadas como tales tipos de hábitat. Por outra parte, os bosques son hábitat de especies de interese tales como o molusco *Geomalacus maculosus*, especie incluída no anexo II da Directiva 92/43/CEE (Hábitats) da Unión Europea coma (“*especie animal de interese comunitario para cuxa conservación é preciso designar zonas especiais de conservación*”), e no anexo IV da mesma directiva (coma “*especie animal e vexetal de interese comunitario que require unha protección estrita*”), e identificada na zona forestal directamente afectada pola obra con varias citas “*research grade*” (aptas para uso científico) na aplicación de ciencia colaborativa “iNaturalist” (www.inaturalist.org). Como no caso anterior, a especie non figura indicada en ningunha parte do documento do proxecto. Polo tanto, **a análise da afección ecolóxica da obra resulta imprecisa e insuficiente como para garantir que as medidas de restauración ecolóxica sexan suficientes.**
2. Outros hábitats característicos da zona afectados pola coma os fluviais, aínda sen contar cunha figura de protección explícita, supoñen o hábitat de especies de fauna en risco. Por exemplo, a libélula *Coenagrion mercuriale*, especie incluída no anexo II da Directiva 92/43/CEE (Hábitats) da Unión Europea como “*especie animal de interese comunitario para cuxa conservación é preciso designar zonas especiais de conservación*”, e no anexo II do Convenio de Berna como “*especie estritamente protexida*”, está clasificada ademais pola Unión Internacional para a Conservación da Natureza (IUCN) coma “*case ameazada*”, e ten sido identificada tanto na área

fluvial directamente afectada pola obra como na contorna, con varias citas “*research grade*” (aptas para uso científico) na aplicación de ciencia colaborativa “iNaturalist” (www.inaturalist.org). Como nos casos anteriores, a especie non figura indicada en ningunha parte do documento do proxecto. Polo tanto, **a análise da afección ecolóxica da obra resulta unha vez máis carente da precisión e rigor necesarios para garantir que as medidas de restauración ecolóxica sexan suficientes.**

3. Pese a que o proxecto inclúe un “*Anexo 16: Ordenación ecolóxica, estética y paisajística*”, na que se establecen unha serie de accións orientadas á mellora paisaxística do proxecto, non se fai acompañar de ningún estudo paisaxístico que analice de forma precisa a) a composición e configuración dos elementos da paisaxe afectada pola obra de forma anterior e posterior á súa execución; b) a accesibilidade visual da obra dende os espazos circundantes; a) as necesidades de integración paisaxística dos elementos da paisaxe cultural, tales como muros, valados e outros elementos do patrimonio construído. As medidas propostas, polo tanto, **non están deseñadas para garantir as necesidades de integración paisaxista do proxecto, indo ademais en contra do espírito da normativa vixente en materia de paisaxe e avaliación ambiental** (Leis 7/2008 e Decretos 96/2020 e 238/2020; Ley 21/2013, etc., citadas na Alegación PRIMEIRA).

CUARTA. Falta de aliñamento do proxecto cos compromisos vinculados á normativa internacional vixente adquiridos a nivel estatal e autonómico. Estes compromisos inclúen:

Os **Obxectivos do Desenvolvemento Sostible**, particularmente no referido ó *Obxectivo 11: Cidades e Comunidades Sostibles*, e as súas metas **11.6** (*Redución do impacto ambiental negativo per capita das cidades*) e **11.7** (*Proporcionar acceso universal a zonas verdes e espazos públicos seguros, inclusivos e accesibles, en particular para as mulleres e os nenos, as persoas de idade e as persoas con discapacidade*) e *Obxectivo 15: Vida de Ecosistemas Terrestres*, especificamente na súa meta **15.1** (*velar pola conservación, o restablecemento e o uso sostible dos ecosistemas terrestres e os ecosistemas interiores de auga doce e os servizos que proporcionan*). Polas razóns aducidas nas Alegacións PRIMEIRA e SEGUNDA, pode considerarse que o impacto ambiental negativo non está correctamente avaliado, e que o acceso a zonas verdes non está garantido de forma

inclusiva, impedindo o acceso ós servizos ecosistémicos proporcionados polas infraestruturas verdes. Lembrar ademáis que os compromisos cos ODS foron asumidos a nivel estatal a través da *“Estrategia de Desarrollo Sostenible 2030”*, e que dentro da mesma, figura a *“Estrategia Nacional de la Infraestructura Verde, Conectividad y Restauración Ecológica”* (con determinacións vinculantes mencionadas na Alegación SEGUNDA) como incluída dentro das prioridades de actuación ligadas á *“Política Aceleradora 2: Un país que respete los límites del planeta”*

A **Axenda Territorial 2030 da Unión Europea**, que establece entre as súas prioridades a de *“(...) apoiar o desenvolvemento de solucións baseadas na natureza, así coma as redes de infraestruturas verdes e azuis que vinculen ecosistemas e espazos protexidos na ordenación do territorio, a xestión de terras e outras políticas (...)”* [Parágrafo 55]; establecendo tamén que *“(...) Invitamos ós responsables da ordenación do territorio e a planificación do transporte a que estuden novos modelos progresivos dende o punto de vista social e ambiental para a mobilidade local e rexional como servizo, e a que cooperen no ámbito da accesibilidade multimodal e respectuosa co medio ambiente dos centros urbanos e dentro deles (...)”* [Parágrafo 63]. Polas razóns expostas na “Alegación SEGUNDA”, pode considerarse que o proxecto afecta directamente ó desenvolvemento das infraestruturas verdes e azuis (consideradas como tales na Estratexia Galega de Infraestrutura Verde), e que a súa posta en marcha está lonxe de ser un modelo progresivo dende o punto de vista social (tendo en conta a resposta veciñal local) e ambiental (debido ás razóns establecidas na “Alegación PRIMEIRA”).